T.C.

BİLECİK ÜNİVERSİTESİ

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJESİ SONUÇ RAPORU

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA VERİLEN MUHASEBE EĞİTİMİNİN ÖĞRENCİ, ÖĞRETİM ELEMANI VE MESLEK MENSUBU BEKLENTİLERİ AÇISINDAN İNCELENİP BOLOGNA SÜRECİNE UYUMLAŞTIRILMASI

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ: Yrd. Doç. Dr. Şerife SUBAŞI

ARAŞTIRMACILAR: Yrd. Doç. Dr. Serpil TÜRKYILMAZ
Öğr. Gör. Telat TÜRKYILMAZ

BAŞLAMA TARİHİ: 01.10.2010
BİTİŞ TARİHİ: 30.09.2011

BİLECİK ÜNİVERSİTESİ
BİLECİK, 2011

ÖZET

Günümüzde küreselleşen pazarlarda işletmelerin yaşayabilmesi ve güçlü olabilmesi için bilgiye özellikle de karar almaya yardımcı olan finansal nitelikli bilgiye sahip olması çok önemlidir. Bu nedenle finansal bilgileri üretmesi sebebiyle işletmenin dili olarak kabul edilen muhasebenin önemi de gün geçtikçe artmaktadır. Bilgi işçileri olarak tanımlanan muhasebe meslek mensubundan, bilgi kullanıcılarının ihtiyaç duyduğu finansal bilgiyi doğru zamanda doğru bir biçimde sunması beklenmektedir. Ancak küreselleşme ve teknolojik gelişmeler muhasebe uygulamalarını ve muhasebe mesleğini etkileyerek birçok değişikliğe sebep olmuştur. Bilgi teknolojisindeki yenilikler muhasebe mesleğinde önemli bir yer tutan defter tutuculuğunu ortadan kaldırarak mesleğin uzmanlaşmaya gitmesine sebep olmuştur. Küreselleşme olgusuyla sermayenin hareketliliği ile iş ortaklıkları ve işletme birleşmeleri kaçınılmaz olmuştur. Farklı yasal düzenlemelere tabi olan işletmelerin ortak bir muhasebe dilini oluşturması zorunlu hale gelmiştir. Bu amaçla uluslararası muhasebe standartları oluşturulmuş ve bu standartlar tüm dünyada genel kabul görmüştür.

Meslek yüksekokullarında mezun olan muhasebe mezunları işletmelerin orta kademe yönetimlerinde veya bağımsız çalışan sertifikalı muhasebecilerin yanında çalışabilmektedir. 2008 yılına kadar muhasebe meslek mensupları için çıkartılan meslek yasasında belirtilen staj ve sınav şartlarını yerine getiren meslek yüksekokulu mezunları bağımsız muhasebeci olabilmekteydiler. 2008 yılında meslek yasasında yapılan değişiklikler, sürekli güncellenen ve yayınlanması çok yakın bir geçmişe sahip olan muhasebe standartları, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu'nun yayınlamış olduğu ve ülkemizin de uymak zorunda olduğu muhasebe eğitim standartları, muhasebe denetim standartları gibi standartlar muhasebe eğitiminin güncellenmesini gerekli kılmıştır. Ancak ülkemizde muhasebe programlarında, 2000 yılında sınavsız geçişle birlikte MEB-YÖK işbirliği ile oluşturulan müfredat kapsamında eğitim verilmektedir. Bu programda verilen eğitimin yukarıda belirtilen gerekçeler doğrultusunda gözden geçirilmesi kaçınılmaz olmuştur. Öğretim elemanı, öğrenci ve işveren görüşü alınarak AB üyeliği çerçevesinde uygulanması gereken Bologna sürecine uyumlaştırılmış bir müfredat oluşturmak bu çalışmanın amacıdır.

Anahtar Kelimeler:

Muhasebe eğitimi, meslek yüksekokulu, muhasebe, Bologna süreci

ABSTRACT

To survive and gain strength in today's globalized markets, it is very important for businesses to have information especially quality financial information to make decisions. Due to this reason, the importance of accounting, which is adopted as the language of the businesses, is increasing day by day. Professionals in accounting are defined as knowledge workers and they are expected to present the needed financial information at the right time and correctly to the information users. However, globalization and technological developments affected the accounting practices and accounting profession and led to many changes. Innovations in information technology have an important place in the accounting profession by eliminating bookkeeping the and this has led to specialization. With the globalization, capital mobility, partnerships and mergers became inevitable. A common accounting language has become compulsory to the businesses subject to different regulations establish. Within this purpose, international accounting standards were created and these standards are generally accepted all over the world.

Vocational school accounting graduates can work in the businesses middle management jobs or with independent certified accountants. Until 2008, vocational school graduates met requirements specified in law like training and examination could work as independent accountants. In 2008, with the changes in the occupation law, constantly updated and published accounting standards, the accounting education standards which has published by the International Federation of Accountants and our country have to follow, auditing standards and such entailed updating of accounting education. However, with entrance without examination in 2000, in accounting programs in our country curriculum created in collaboration with MEB-YÖK are taught in the context. It is inevitable to revise the training given in this program in accordance with the above review.

The aim of this study is to create a curriculum that should be applied, aligned to the Bolognia process by taking teaching staff, students and employers view in the framework of the EU membership.

Keywords:

Accounting education, vocational schools, accounting, Bolognia process

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

Kısaltmalar
Tablolar Listesi
Giriş
1. Projenin Amacı 2
2. Projenin Kapsam 2
3. Materyal ve Yöntem 2
4.Analiz ve Bulgular 2
4.1. Nitel Araştırma (Odak Grup Görüşmesi) 3
4.1.1. Verilerin Toplanması 3
4.1.2. Verilerin Analizi 3
4.1.3. Bulgular 4
4.2. Nicel Araştırma (Anket) 4
4.2.1. Demografik Bilgiler 5
4.2.2. Organizasyon ve İş Bilgisi İle İlgili Eğitimin Değerlendirilmesi..... 7
4.2.3. Muhasebe, Finans ve İlgili Alan Eğitimlerinin Değerlendirilmesi 8
4.2.4. Bilgi Teknolojileri İle İlgili Eğitimin Değerlendirilmesi 11
4.2.5. Mesleki Becerilerin Değerlendirilmesi 12
4.2.6. Staj Eğitiminin Değerlendirilmesi 15
4.2.7. Öğrencilerin Genel Değerlendirmeleri 16
5. Sonuçlar ve Öneriler 19
Kaynaklar
Ekler Listesi

Kısaltmalar

AB: Avrupa Birliği

IFAC: Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TTK: Türk Ticaret Kanunu

UMES: Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

Tablo Listesi

Tablo 1. Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı 5

Tablo 2. Ankete Katılan Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımı 6

Tablo 3. Ankete Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı 6

Tablo 4. Ankete Katılan Öğrencilerin Toplam Aylık Harcamalarının Dağılımı 6

Tablo 5. Ankete Katılan Öğrencilerin Organizasyon ve İşletme Bilgisi ile İlgili Eğitimi Değerlendirme Sonuçları 7

Tablo 6. Organizasyon ve İş Bilgisi İle İlgili Eğitimin Değerlendirilmesi 8

Tablo 7. Muhasebe, Finans ve İlgili Alan Eğitimlerinin Değerlendirilmesi 9-10

Tablo 8. Ankete Katılan Öğrencilerin Muhasebe, Finans ve İlgili Alan Eğitimlerini Değerlendirme Sonuçları 11

Tablo 9. Ankete Katılan Öğrencilerin Bilgi Teknolojileri ile İlgili Eğitimi Değerlendirme Sonuçları 12

Tablo 10. Bilgi Teknolojileri İle İlgili Eğitimin Değerlendirilmesi 12

Tablo 11. Ankete Katılan Öğrencilerin Mesleki Becerileri ile İlgili Değerlendirme Sonuçları 13

Tablo 12. Mesleki Becerilerin Değerlendirilmesi 14

Tablo 13. Ankete Katılan Öğrencilerin Staj Eğitimleri ile İlgili Değerlendirme Sonuçları 15

Tablo 14. Staj Eğitiminin Değerlendirilmesi 15

Tablo 15. Öğrencilerin Genel Değerlendirmeleri 16-17

Tablo 16. Ankete Katılan Öğrencilerin Genel Değerlendirme Sonuçları 18

Tablo17. Ankete Katılan Öğrencilerin Mesleki Bilgi Dışındaki Genel Eğitimi Değerlendirmeleri ile İlgili Sonuçlar 17

Tablo 18. Ki-Kare Test Sonuçları 19

Tablo 19. Muhasebe Programlarında Dört Yarıyıl Boyunca Verilebilecek Bazı Derslerin Listesi 20

GİRİŞ

Günümüzde bilgi işçileri olarak tanımlanan muhasebe meslek mensubundan, bilgi kullanıcılarının ihtiyaç duyduğu finansal bilgiyi doğru zamanda doğru bir biçimde sunması beklenmektedir. Ulusal ve uluslararası düzeyde meydana gelen teknolojik gelişmeler, ekonomik ve yasal değişiklikler muhasebe uygulamalarını ve muhasebe mesleğini etkileyerek birçok değişikliğe sebep olmuştur. İşletmelerin alt ve orta kademe yönetimlerinde veya bağımsız muhasebecilerin yanında çalışabilme imkânı olan meslek yüksekokulları muhasebe mezunlarının, çalışma alanları bu değişimlerden etkilenmektedir. 2008 yılında meslek yasasında yapılan değişiklikler, 2011 yılı başında kabul edilen ve 2012 Temmuzunda yürürlüğe girecek olan yeni Türk Ticaret Kanunu, sürekli güncellenen muhasebe standartları, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu'nun yayınlamış olduğu ve ülkemizin de uymak zorunda olduğu muhasebe eğitim standartları, muhasebe denetim standartları gibi standartlar muhasebe eğitiminin güncellenmesini gerekli kılmıştır. Ancak ülkemizde muhasebe programlarında, 2000 yılında sınavsız geçişle birlikte MEB-YÖK işbirliği ile oluşturulan müfredat kapsamında eğitim verilmektedir. Bu programda verilen eğitimin yukarıda belirtilen gerekçeler doğrultusunda gözden geçirilmesi kaçınılmaz olmuştur. Öğretim elemanı, öğrenci ve işveren görüşü alınarak AB üyeliği çerçevesinde uygulanması gereken Bologna sürecine uyumlaştırılmış bir müfredat oluşturmak bu projenin amacıdır.

1. Projenin Amacı

Projenin amacı, muhasebe programı öğrencilerinin, öğretim elemanlarının ve meslek mensuplarının beklentilerini dikkate alarak üniversitemizde önlisans seviyesinde verilmekte olan muhasebe eğitiminin Bologna sürecine uyumlu ortak bir muhasebe ders planı oluşturmaktır.

2. Projenin Kapsamı

Projenin amacına ulaşabilmesi için;

1. Literatür taraması yapılarak, muhasebe eğitimi alanındaki çalışmalar incelenecektir.
2. Muhasebe mesleğine yönelik IFAC, AICPA, IAAER, UNDACT gibi kuruluşların yayınlamış olduğu standartlar ve çalışmalar incelenecektir.
3. Bilecik Üniversitesi'nde önlisans seviyesinde verilen muhasebe eğitiminin durumunun ortaya konulması için verilen eğitim değerlendirilecektir.
4. Öğrenci ve öğretim elemanlarının verilen muhasebe eğitimiyle ilgili beklenti ve görüşlerini belirlemek amacıyla anketler uygulanacaktır.
5. Bilecik Üniversitesi meslek yüksekokullarında muhasebe eğitimi veren öğretim elemanları ile ayrıntılı bilgi edinilmesi düşünülen konularda yüz yüze görüşme yapılacaktır,
6. Serbest Muhasebe Mali Müşavirler Odası'na bağlı bağımsız muhasebeciler ile orta ve büyük ölçekli işletmelerin muhasebe yöneticileri ile muhasebe eğitimi konusundaki düşünce ve beklentileri yüz yüze görüşme ile ortaya konulacaktır.
7. Proje kapsamında elde edilen bulgular doğrultusunda Bologna sürecine uyumlu bir ders müfredatı oluşturulacaktır.

3. Materyal ve Yöntem

Araştırma nitel ve nicel olmak üzere iki aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın nicel boyutunu öğrencilere uygulanan anketler oluşturmaktadır. Anket çalışmasında; sorulacak olan soruların geçerliliğini ölçmek için bir pilot çalışması yapılmış, öğrencilerden alınan dönütler çerçevesinde anket formları yeniden gözden geçirilerek son şekli verilmiştir. Anket, Bilecik Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarının muhasebe programlarındaki birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Anketin elden doldurulması sağlanmıştır. Anketlerden elde edilen

verilerin girilmesinde ve analiz edilmesinde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Anketlerin değerlendirilmesi aşamasında frekans, yüzde, ortalama, standart sapma Ki-kare gibi çeşitli istatistiksel teknikler kullanılmıştır. Yapılan çalışma makale olarak hazırlanmaktadır.

Çalışmanın nitel boyutunda da Bilecik Üniversitesi meslek yüksekokullarında muhasebe dersi vermiş olan öğretim elemanları ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Görüşme sonuçları çözümlenerek uluslararası bir kongrede sunulmuştur.

Nitel araştırmada planlanan bir boyut da Serbest Muhasebe Mali Müşavirler Odası'na bağlı bağımsız muhasebeciler ile orta ve büyük ölçekli işletmelerin muhasebe yöneticileri ile yapılacak olan odak grup görüşmesidir. Ancak sözkonusu taraflarla defalarca görüşülmesine rağmen ortak bir görüşme tarihi oluşturulamadığından odak grup görüşmesi yapılamamıştır. Yapılan yüz yüze görüşmelerde de yeteri sayı sağlanamadığından yüz yüze görüşmeler araştırmaya dâhil edilmeyip, sonraki araştırmalarda kullanılmasına karar verilmiştir.

4. Analiz ve Bulgular

4.1. Nitel Araştırma (Odak Grup Görüşmesi)

4.1.1. Verilerin Toplanması

Odak Grup görüşmesine farklı meslek yüksekokullarından 12 öğretim elemanı davet edilmiş ancak görüşmeye 5 öğretim elemanını katılmıştır. Görüşme 26.01.2011 tarihinde bir gruba iki oturum olarak uygulanmıştır.

4.1.2. Verilerin Analizi

Görüşmede, araştırmacı tarafından belirlenen sorun alanlarına yönelik hazırlanan sorular tartışılmıştır. Çalışmanın değerlendirilmesi; verilerin dökümünün yapılması ve içerik analizi ile gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmesine katılan katılımcılar aşağıdaki şekilde kodlanmıştır;

A1: Yaş 33, eğitim düzeyi doktora, çalışma süresi 6 yıl, cinsiyet erkek.

A2: Yaş 27, eğitim düzeyi doktora, çalışma süresi 2 yıl, cinsiyet erkek.

A3: Yaş 42, eğitim düzeyi doktora, çalışma süresi 17 yıl, cinsiyet erkek.

A4: Yaş 39, eğitim düzeyi yüksek lisans, çalışma süresi 9 yıl, cinsiyet erkek.

A5: Yaş 42, eğitim düzeyi yüksek lisans, çalışma süresi 15 yıl, cinsiyet erkek.

1.3. Bulgular

Yapılan odak grup görüşmesi ile ilgili ayrıntılar ara raporda sunulduğu için burada bulgular aşağıdaki gibi özetlenmiştir;

1. Çalışmanın sonuçlarına göre muhasebe programlarının kontenjanlarında azalmanın sözkonusu olduğu, bunun sebebinin de meslek yasasında yapılan yeni düzenlemeler ile yeni üniversitelerin açılmasından kaynaklandığı belirtilmiştir.

2. Muhasebe programını tercih eden öğrencilerin niteliklerinin muhasebecilik mesleği için yeterli olmadığı ve sınavsız geçişin bu konuda olumsuz yönde etkileyen önemli bir faktör olduğu ortaya konmuştur.

3. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre, meslek yüksekokullarında yoğunlaştırılmış, teorik bir muhasebe eğitimi verilmektedir.

4. Muhasebe eğitiminin lisans seviyesinde verilmesinin daha uygun olacağı vurgulanırken, ortaöğretim veya önlisans düzeyinde verilen eğitimin uygulamaya dönük olması gerektiği de belirtilmektedir.

5. Ayrıca etkin olmayan bir staj uygulamasıyla birlikte uygulamalı olmayan bir eğitimin mezunların iş bulmasını zorlaştırdıklarını belirtmişlerdir.

6. Mevcut muhasebe programının uluslar arası eğitim standartlarında tanımlanan muhasebeci niteliklerine uygun olmadığı görüşü yaygın olmakla birlikte uluslar arası eğitim standartlarına uygun bir müfredatın öğrencilere fazla gelebileceği görüşü de ifade edilmektedir

4.2. Nicel Araştırma (Anket)

Proje kapsamında oluşturulan anket (EK-2) Bilecik Üniversitesi'ne bağlı Bozüyük, Gölpazarı, Osmaneli, Söğüt ve Pazaryeri ilçelerinde bulunan meslek yüksekokullarının "Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı'nın birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Ankete 338 öğrenci yanıt vermiştir. Anket formu 8 bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde öğrencilerin demografik bilgileri alındıktan sonra sonraki bölümlerde uluslararası muhasebe eğitimi standartları dikkate alınarak öğrencilerin muhasebe programlarında verilen eğitimleri değerlendirmeleri istenmiştir. Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları 6 ayrı başlıkta gruplandırılmıştır;

UES 1, Muhasebe Mesleği Eğitimi Programına Giriş Şartları

UES 2, Mesleki Eğitim Programlarının İçeriği

UES 3, Mesleki Beceriler

UES 4, Mesleki Değerler, Etik Kurallar ve Davranışlar

UES 5, Staj Şartları

UES 6, Mesleki Yeteneklerin ve Yeterliliğin Değerlendirilmesi

Bu standartlar gözönünde bulundurularak anket formu şu şekilde oluşturulmuştur;

1. Organizasyon ve İşletme Bilgisi İle İlgili Eğitimin Değerlendirilmesi
2. Muhasebe, Finans Ve İlgili Alan Eğitimlerinin Değerlendirilmesi
3. Mesleki Becerilerin Değerlendirilmesi
4. Bilgi Teknolojileri İle İlgili Eğitimin Değerlendirilmesi
5. Staj Eğitiminin Değerlendirilmesi
6. Öğrencilerin Genel Değerlendirmeleri

Her bir bölüm ayrı tablolarda yansıtılmaktadır. Proje yürütülürken yapılan araştırmalar sonucunda Yapısal Eşitlik Modeli'nin uygulanmasına karar verilmiştir. Ancak projede belirtilen süre bu analizi yapmaya yeterli olmadığı için anket formu ile ilgili analizler hala devam etmektedir. Burada anketlerin ortalamasına, standart sapmasına, frekans ve yüzdelerine ilişkin analizlerin sonuçları verilmiştir. Analizlerin hipotezlerle ilgili çalışmaları ise hala devam etmektedir.

4.2.1. Demografik Bilgiler

Tablo 1'de görüldüğü gibi ankete katılan 338 öğrencinin yaklaşık %45'ini erkek öğrenciler oluştururken, %54'ünü de kız öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 1. Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Öğrenci Sayısı	%
Bay	151	45,3
Bayan	182	54,7
Toplam	**333**	**100,0**

Tablo 2 incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin yaklaşık % 53'ü ticaret meslek lisesi, %30'u genel lise mezunu iken, anadolu ticaret meslek lisesinden mezun olan öğrenciler genel toplamın % 4'ünü oluşturmaktadır. Ankete katılan 338 öğrenciden 40' ı diğer lise mezunu olduğunu belirtirken (%12) 6 öğrenci geçersiz cevap vermiştir.

Tablo2. Ankete Katılan Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımı

Lise Türü	Sayı	%
Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	13	3,9
Genel lise	101	30,4
Ticaret meslek lisesi	178	53,6
Diğer lise	40	12,0
Toplam	332	100,0

Tablo 3'de ankete katılan öğrencilerin ailelerinin gelir düzeylerine göre dağılımı verilmiştir. Öğrencilerin %43'ünün ailesinin aylık geliri 650-1.000 TL arasında iken %33' ünün ailesinin aylık geliri 1.001-2.500 TL arasındadır. 14 öğrencinin ailesinin aylık geliri 2.500 TL.'nin üzerinde iken 49 öğrenci ailesinin gelirinin 650 TL.'den daha az olduğunu beyan etmiştir.

Tablo 3. Ankete Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

Gelir Düzeyi	Sayı	%
0-650 TL	49	15,2
650-1.000 TL	146	45,3
1.001-2.500 TL	113	35,1
2.500 TL üstü	14	4,3
Toplam	**322**	**100,0**

Tablo 4'te öğrencilerin aylık harcamaları ile ilgili bilgiler sunulmuştur.

Tablo 4. Ankete Katılan Öğrencilerin Toplam Aylık Harcamalarının Dağılımı

Gelir Düzeyi	Sayı	%
0-300 TL	130	40,4
301-500 TL	139	43,2
501-750 TL	35	10,9
751-1.000 TL	12	3,7
1000 TL üstü	6	1,9
Toplam	**322**	**100,0**

Tablo 4'deki bilgilerden de görüldüğü üzere öğrencilerin % 39'unun 300TL'nin altında aylık harcaması söz konusu iken, %41'i 300-500TL arasında harcama yapmaktadır. 6 öğrenci aylık 1.000TL'nin üzerinde harcama yaptığını belirtmiştir.

4.2.2. Organizasyon ve İş Bilgisi İle İlgili Eğitimin Değerlendirilmesi

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına (UMES) göre *Organizasyon ve İşletme Bilgisi* grubunda muhasebe meslek mensubu olmak isteyenlere "iktisat, işletme ve çevresi, kurumsal şirket yönetişimi, iş etiği, finansal piyasalar, sayısal yöntemler, örgütsel davranış, yönetim ve stratejik karar alma, pazarlama, uluslararası işletmecilik ve küreselleşme" gibi alanlarda bilgi verilmelidir.

Tablo 5'te öğrencilerin organizasyon ve işbirliği ile ilgili eğitimi değerlendirme sonuçları özet olarak verilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %53' ü organizasyon ve işbirliği ile ilgili eğitimin yeterliliği konusuna kısmen katıldığını belirtirken, %24' ü bu görüşe katıldığını, %19' u da bu görüşe katılmadığını belirtmiştir.

Tablo 5. Ankete Katılan Öğrencilerin Organizasyon ve İşletme Bilgisi ile İlgili Eğitimi Değerlendirme Sonuçları

	Sayı	**%**
Kesinlikle katılmıyorum	12	3,6
Katılmıyorum	63	18,6
Kısmen katılıyorum	178	52,7
Katılıyorum	82	24,3
Kesinlikle katılıyorum	3	,9
Toplam	**338**	**100,0**

Organizasyon ve İşletme bilgisi ile ilgili eğitimlerin iyi olduğu yönünde görüş bildiren öğrencilerin oranı %25'i geçmemektedir.

Organizasyon ve İşletme Bilgisi ile ilgili eğitim konularının değerlendirmelerinin ortalaması ve standart sapması Tablo 6'da sunulmuştur. Genelde ortalamalara bakıldığında öğrencilerin *Organizasyon ve İşletme Bilgisi* konusundaki eğitimleri kısmen yeterli buldukları görülmektedir.

Tablo 6. Organizasyon ve İş Bilgisi İle İlgili Eğitimin Değerlendirilmesi
(1. Kesinlikle Katılmıyorum – 5. Kesinlikle Katılıyorum)

Muhasebe Programlarında verilen;	Sayı	Ortalama	Standart Sapma
Makro ve mikroekonomi ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	338	3,01	1,005
İş ve finansal piyasalar ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	332	2,95	0,997
İstatistik ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	337	3,06	1,137
Kurumsal yönetişim ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	330	3,00	0,988
İş etiği ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	329	3,04	1,087
İşletme içindeki dinamikler ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	329	3,06	0,975
Personel yönetimi ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	331	3,12	1,103
Pazarlama konuları ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	331	2,88	1,152
Proje yönetimi ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	329	2,94	1,126
Karar desteği ve stratejileri hakkındaki eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	334	3,02	1,117
Organizasyonel ve operasyonel risk ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	329	2,82	1,061
Stratejik planlama ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	329	2,98	1,052
Proje yönetimi ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	332	2,92	1,057
Kaynak yönetimi ve karar alma ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	330	3,02	1,089
Motivasyon ve insan gelişimi ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	334	3,12	1,193

4.2.3. Muhasebe, Finans ve İlgili Alan Eğitimlerinin Değerlendirilmesi

Tablo 7'de Muhasebe, Finans ve ilgili alan eğitimlerini değerlendirmeleri istenmiştir. UMES çerçevesinde muhasebe, finans ve benzeri bilgiler grubunda "finansal muhasebe ve raporlama, yönetim muhasebesi ve kontrol, vergileme, işletme ve ticaret hukuku,

denetim ve güvence hizmetleri, finans ve finansal yönetim, mesleki değerler ve etik" ile ilgili bilgileri verilmelidir.

Tablo 7a. Muhasebe, Finans ve İlgili Alan Eğitimlerinin Değerlendirilmesi

(1. Kesinlikle Katılmıyorum – 5. Kesinlikle Katılıyorum)

Meslek Yüksekokulları Muhasebe Programlarında verilen eğitimle ilgili olarak;	**Sayı**	**Ortalama**	**Standart Sapma**
Finansal muhasebe ve raporlama bilgisi ile ilgili eğitim yeterlidir.	332	2,95	1,145
Yönetim muhasebesi ve kontrol konusunda ile ilgili eğitim yeterlidir.	329	2,94	1,109
Vergileme konusundaki eğitim yeterlidir.	328	3,18	1,109
İş ve ticaret hukuku ile ilgili eğitim yeterlidir.	332	3,41	1,080
Denetim ile ilgili eğitim yeterlidir.	326	3,30	1,138
Finans ve finansal yönetim bilgisi ile ilgili eğitim yeterlidir.	330	3,12	1,140
Mesleki değerler ve etik kuralları ile ilgili eğitim yeterlidir.	326	3,32	1,066
Muhasebe mesleği ile ilgili eğitim yeterlidir.	331	3,38	1,134
Muhasebe düşünce tarihi konusundaki eğitim yeterlidir.	327	3,13	1,107
Ulusal ve uluslararası muhasebe standartları ile ilgili eğitim yeterlidir.	329	2,88	1,095
Denetim standartları ile ilgili eğitim yeterlidir.	328	3,11	1,084
Bütçeleme konusu ile ilgili eğitim yeterlidir.	329	3,11	3,224
Maliyet yönetimi ile ilgili eğitim yeterlidir.	326	3,14	1,141
Kalite kontrolü konusundaki eğitim yeterlidir.	328	2,94	1,080
Performans değerlendirmesi ile ilgili eğitim yeterlidir.	330	3,12	1,028
Kontrol kavramları, metotları ve süreçleri ile ilgili eğitim yeterlidir.	325	3,03	1,025
İşletmenin yasal çevresi ile ilgili eğitim yeterlidir.	325	3,11	1,009
Risk değerlendirmesi ile ilgili eğitim yeterlidir.	331	3,10	1,059
Finansal tabloların analizi ile ilgili eğitim yeterlidir.	327	3,17	1,181
Finansal araçlar ile ilgili eğitim yeterlidir.	325	3,03	1,115
Kar amacı olmayan muhasebe konuları hakkındaki eğitim yeterlidir.	328	3,09	1,089

Tablo 7b. Muhasebe, Finans ve İlgili Alan Eğitimlerinin Değerlendirilmesi (Devam) *(1. Kesinlikle Katılmıyorum – 5. Kesinlikle Katılıyorum)*

Meslek Yüksekokulları Muhasebe Programlarında verilen eğitimle ilgili olarak;	**Sayı**	**Ortalama**	**Standart Sapma**
Sermaye piyasaları ile ilgili eğitim yeterlidir.	326	2,97	1,111
Finansal karar alıcıların bilgi ihtiyaçları ve bu ihtiyaçların karşılanmasında muhasebe bilgisinin rolünün kritik değerlendirilmesini yapabilirim.	326	2,99	1,014
Hem iç hem de dış kullanım için örgütsel operasyonlar raporlamasının içerik, kavram, yapı ve anlamını bilirim.	327	2,98	1,006
Vergileme ve bunun finansal ve yönetimsel kararlar üzerindeki etkisini bilirim.	322	3,06	1,015
Dolandırıcılığın ortaya çıkarılmasının da dahil olduğu denetim ve diğer güvence hizmetlerinin doğası ve bunların yerine getirilmesindeki entelektüel ve prosedürsel temelleri bilirim	323	3,04	1,086
Kamusal ve kar amacı olmayan örgütlerin muhasebe sistemi ile ilgili bilgim vardır.	326	2,98	1,009
Her türlü işletmenin finansal analizini yapabilirim.	323	2,99	1,056
Finansal olmayan performans ölçütlerini kullanılabilirim.	326	2,83	1,026
İş problemlerinde nicel metotları kullanabilirim.	323	2,91	1,027
Majör ekonomik, yasal, politik, sosyal, teknik, uluslararası ve kültürel etkenler ile bunların etkileri ve değerlerinin de dahil olduğu organizasyonlar ve bunların işledikleri çevre bilgisi	326	2,82	1,009
Çevresel konuların ve sürdürülebilir kalkınma konusu	327	3,06	1,050
Uluslararası ticaret, finans ve küreselleşme sürecinin yanında uluslararası ticaretin yürütüldüğü yollar temel bilgisi	324	2,96	1,098

Tablo 8'de öğrencilerin Muhasebe, Finans ve İlgili Alan Eğitimlerini Değerlendirme Sonuçları özet olarak verilmiştir. Buna göre ankete katılan öğrencilerin %50' si, Muhasebe, Finans ve İlgili Alan Eğitimlerinin yeterliliği konusuna kısmen katıldıklarını, %24'ü eğitimi yeterli bulduklarını belirtirken, %18' i bu alandaki eğitimi yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 8. Ankete Katılan Öğrencilerin Muhasebe, Finans ve İlgili Alan Eğitimlerini Değerlendirme Sonuçları

	Sayı	%
Kesinlikle katılmıyorum	13	3,8
Katılmıyorum	59	17,5
Kısmen katılıyorum	170	50,3
Katılıyorum	82	24,3
Kesinlikle katılıyorum	9	2,7
Toplam	**338**	**100,0**

4.2.4. Bilgi Teknolojileri İle İlgili Eğitimin Değerlendirilmesi

Bilgi Teknolojileri grubu ise; "genel olarak bilgi teknolojileri, bilgi teknolojilerinin kontrolü, bilgi teknolojilerini kullanma yetenekleri, bilgi sistemlerinin tasarımı, yönetimi, değerlemesi yetenekleri" konularını kapsamaktadır. Standartlar, muhasebe meslek mensubunun, bilgi sistemlerini ve teknolojilerini kullanmanın yanında, bu sistemlerin yönetimi, dizaynı ve değerlendirilmesinde takım üyesi olarak önemli roller alacağına değinmişlerdir. Yeterlilik aşamasında, adayların bu rollerden en az birinde bilgi ve yetkinlik unsuruna sahip olması gerektiği de ifade edilmektedir. Bilgi Teknolojisi Grubu, ayrı dersler olarak tasarlanabileceği gibi organizasyon ve işletme veya Muhasebe, finans dersleriyle birleştirilebilir. Öğrencilerden meslek yüksekokullarında bu alanda verilen eğitimleri değerlendirmeleri istenmiştir.

Tablo 9'da ankete katılan öğrencilerin Bilgi Teknolojileri ile İlgili Eğitimi Değerlendirme Sonuçları özet olarak verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin %30'unun bu alandaki eğitimi yeterli bulduğu, %38'inin ise bu konuya kısmen katıldığı görülmektedir. %13' ü kesinlikle verilen eğitimin yeterli olduğunu düşünürken, %11' i bu görüşe katılmamaktadır.

Tablo 9. Ankete Katılan Öğrencilerin Bilgi Teknolojileri ile İlgili Eğitimi Değerlendirme Sonuçları

	Sayı	%
Boş Bırakan	8	2,4
Kesinlikle katılmıyorum	19	5,6
Katılmıyorum	38	11,2
Kısmen katılıyorum	129	38,2
Katılıyorum	101	29,9
Kesinlikle katılıyorum	43	12,7
Toplam	338	100,0

Tablo 10. Bilgi Teknolojileri İle İlgili Eğitimin Değerlendirilmesi

(1. Kesinlikle Katılmıyorum – 5. Kesinlikle Katılıyorum)

Muhasebe Programlarında verilen eğitimde;	**Sayı**	**Ortalama**	**Standart Sapma**
Bilgisayar genel bilgisinin yeterli olduğunu düşünüyorum	330	3,23	1,256
Bilgisayar kontrol yeterliliklerinin iyi düzeyde olduğunu düşünüyorum	330	3,19	1,179
Bilgisayar kullanıcısı yeterliliklerinin iyi düzeyde verildiğini düşünüyorum	329	3,26	1,165
Muhasebe problemlerine uygun yazılım ve donanımı uygulama bilgisinin yeterli verildiğini düşünüyorum	330	3,21	1,133
Muhasebe sistemleri ile ilgili eğitimin yeterli olduğunu düşünüyorum	330	3,30	1,137
Kişisel sistemlere kontrolleri uygulayabilme bilgisinin yeterli olduğunu düşünüyorum	330	3,29	1,103

Öğrenciler bu alanda verilen eğitimleri kısmen yeterli bulmakla birlikte şu ana kadar bu alandaki ortalamalar, muhasebe, finans ve ilgili alan eğitimleri ile organizasyon ve işletme bilgisi ile ilgili eğitimlerin ortalamasından yüksektir.

4.2.5. Mesleki Becerilerin Değerlendirilmesi

UMES'na göre işletme ve muhasebe ortamında etkin düşünme, iletişim kurabilme, kritik çözümlemeler yapabilme ve geniş ufukla bakabilme gibi beceriler

kazandırılmalıdır. Muhasebe meslek mensubu olabilmek için gerekli görülen beceriler; entelektüel, teknik ve işlevsel, kişisel, iletişim ve kişilerarası ilişkilerde aranan beceriler ve örgütsel ve temel işletme yönetimi ile ilgili beceriler şeklinde sıralanmıştır. Entelektüel beceriler, sıradanlığın üzerindeki karmaşık ve çok boyutlu konulara üstünlük sağlayabilme becerisini sağlar. Matematiksel ve istatistiksel uygulamalar, karar ve risk modellemeleri, ölçme, raporlama ile yasal ve benzeri yazılı düzenlemeleri yapabilme becerisi muhasebe meslek mensuplarından beklenen becerilerdir. Bu becerilerin eğitim sırasında kazandırılması beklenmektedir.

Tablo 11, mesleki becerileri ile ilgili öğrencilerin genel değerlendirme özetini göstermektedir.

Tablo 11. Ankete Katılan Öğrencilerin Mesleki Becerileri ile İlgili Değerlendirme Sonuçları

	Sayı	**%**
Boş Bırakan	1	,3
Kesinlikle katılmıyorum	17	5,0
Katılmıyorum	146	43,2
Kısmen katılıyorum	159	47,0
Katılıyorum	15	4,4
Kesinlikle katılıyorum	338	100,0
Toplam	**338**	**100,0**

Buna göre, öğrencilerin %47' si aldıkları muhasebe eğitimi ile birlikte mesleki beceri kazandıkları konusuna katılıyorken, %43' ü kısmen katıldıklarını belirtmiştir. 17 öğrenci bu görüşe katılmazken, 15 öğrenci de kesinlikle katıldığını belirtmiştir.

Tablo 12'de meslek yüksekokullarının muhasebe programlarında verilen mesleki becerilerin değerlendirilmesi ile ilgili ortalama ve standart sapmalar verilmiştir. Öğrenciler, mesleki becerilerin kazandırılmasına konusuna kısmen katıldıkları görülmüştür.

Tablo 12. Mesleki Becerilerin Değerlendirilmesi

(1. Kesinlikle Katılmıyorum – 5. Kesinlikle Katılıyorum)

Muhasebe Programında aldığım eğitim ile	**Sayı**	**Ortalama**	**Standart Sapma**
Muhasebe ile ilgili yazılı kaynakları bulabilirim	334	3,77	0,997
Kendi kendini yönetme becerisini kazandım	337	3,89	0,970
Kaynaklardan elde ettiğim bilgiyi kullanabilirim	337	3,93	0,917
Herhangi bir soruşturmayı yapabilirim	336	3,50	1,045
Mantıksal ve analitik düşünme becerisine sahibim	337	3,67	0,934
Muhakeme gücü ve çözümsel analiz yapabilme becerisine sahibim	335	3,49	0,972
Problemleri belirleyip çözebilirim	337	3,72	0,958
Matematiksel ve istatistiksel uygulamaları yapabilirim	334	3,30	1,126
Alanımla ilgili birçok bilgisayar programını rahatlıkla kullanabilirim	336	3,30	1,108
İstenilen her türlü raporu rahatlıkla yardım almadan hazırlayabilirim	335	3,04	1,005
Kültürel ve dil farklılıklarındaki hassasiyeti dikkate alarak karşımdakini dinleyebilirim.	332	3,83	1,123
Muhasebe ile ilgili elektronik kaynaklara ulaşabilirim	337	3,47	1,099
Kendi kendine öğrenme becerisini kazandım	335	3,73	1,056
Sınırlı kaynaklarla önceliklerin seçilmesi ve belirlenmesi yeteneğini kazandım	332	3,43	0,983
Değişimi öngörme ve adapte etme yeteneği yeteneğini kazandım	331	3,44	1,000
Karar almada mesleki ve etik değerlerin önemli olduğunu öğrendim	334	3,72	1,006
Problem çözmek için başkalarıyla birlikte takım çalışması yapabilirim.	337	3,91	1,139
Kültürel ve entelektüel farklılığı olan kişilerle iletişim kurabilirim	333	3,63	1,081
Mesleki konularda müzakere edebilirim	333	3,40	1,011
Karşıt-kültürel yapılar içinde etkili bir biçimde çalışabilirim	333	3,52	0,984
Resmi, resmi olmayan, yazılı ve sözlü bildiriler aracılığıyla görüşleri etkili bir biçimde sunabilirim	335	3,67	1,034
Görüşleri etkili bir biçimde tartışıp ve savunabilirim	336	3,22	1,061
Yasal düzenlemeleri takip edebiliyorum	338	3,33	1,084
Muhasebe alanındaki yayınları takip edebilirim			

4.2.6. Staj Eğitiminin Değerlendirilmesi

Uygulama deneyimi edindirme çalışması muhasebe meslek mensubu adayının, öğrendiği bilgileri uygulayabilmesi için yeterlilik öncesi eğitim programının bütünleşik bir parçası olarak planlanır. Standart, "muhasebe hizmetlerinin sunulduğu ortamın tanınması," "muhasebe işlevinin, işyerindeki diğer işletme işlevleri ile ilişkilendirilmesi", "staj çalışmalarının artan sorumluluk ölçekleri içinde yürütülmesine özen gösterilmesi", ile ilgili uygulamaların verilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Tablo 13'te ankete katılan öğrencilerin staj eğitimleri ile ilgili düşüncelerine ait özet değerlendirme sonuçları verilmiştir.

Tablo 13. Ankete Katılan Öğrencilerin Staj Eğitimleri ile İlgili Değerlendirme Sonuçları

	Sayı	%
Staj Yapmayanlar	58	17,2
Kesinlikle katılmıyorum	2	,6
Katılmıyorum	119	35,2
Kısmen katılıyorum	115	34,0
Katılıyorum	40	11,8
Kesinlikle katılıyorum	4	1,2
Toplam	338	100,0

Sonuçlar incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerden %17' inin henüz stajını yapmamış olduğu, %34' ünün stajla ilgili değerlendirme sorularına kısmen katılıyorum şeklinde cevap verdiği, %35' inin katılmıyorum görüşünü benimsediği görülmektedir.

Tablo 14. Staj Eğitiminin Değerlendirilmesi

(1. Kesinlikle Katılmıyorum – 5. Kesinlikle Katılıyorum)

Yapmış olduğunuz staj ile ilgili olarak....	**Sayı**	**Ortalama**	**Standart Sapma**
Staj süresinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	202	3,27	1,403
Staj yaptığım yerde alanım ile ilgili çalıştım.	200	3,95	1,284
Staj, muhasebe mesleğini yakından tanımamı sağladı	197	3,94	1,203
Stajın iş hayatına faydası olacağını düşünüyorum	200	4,12	1,144
Yaptığım staj süresince okulda aldığım teorik bilginin uygulamasını gerçekleştirdim	199	3,48	1,330
Stajın mesleki anlamda bana katkısı olmadı	200	2,27	1,434

Tablo 14, öğrencilerin staj eğitimlerini değerlendirmeleri sonucu ortaya çıkan ortalamaları ve standart sapmaları göstermektedir. Öğrenciler stajın iş hayatına faydalı olduğu konusunda 4.12 ortalama ile katıldıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Katkısı olmadığını düşünenlerin ortalaması ise 2,27'dir. Bu durum öğrencilerin stajdan faydalandıklarına ilişkin görüşü ortaya koymaktadır.

4.2.7. Öğrencilerin Genel Değerlendirmeleri

Genel Eğitimin, muhasebe meslek mensubuna becerilerini geliştirme yönündeki katkısını değerlendirirken, öncelikle kültür temellerini güçlendirme eksenindeki rolü gündeme gelir. Düşünce akımlarının, tarihsel olayların, uluslararası bakış açılarının anlaşılması, dünyadaki ekonomik, sosyal ve politik güçlerin algılanması, bilim, sanat ve teknoloji alanlarındaki hareketliliklerin izlenmesi, belirli büyüklüklerin başlıca parametrelerle ölçüye vurulması, eleştirel düşünceyi kabul edebilme ve kullanabilme alışkanlıklarının edinilmesi ve değer yargılarında bulunabilme deneyiminin kazanılması genel eğitimin sonuçlarıdır.

Tablo 15a. Öğrencilerin Genel Değerlendirmeleri

(1. Kesinlikle Katılmıyorum – 5. Kesinlikle Katılıyorum)

Muhasebe Programlarında verilen eğitimle ilgili olarak;	**Sayı**	**Ortalama**	**Standart Sapma**
Aldığım bilgilerin gerçek yaşamda uygulama alanları olduğunu düşünüyorum	331	3,54	1,172
Gelecekte almış olduğum eğitimle ilgili bir alanda çalışmayı düşünüyorum	330	3,70	2,950
Aldığım eğitim farklı alanlarda yeni bakış açısı kazandırdığını düşünüyorum	328	3,55	1,118
Aldığım eğitimin günlük yaşamda uygulama alanlarını buluyorum	326	3,37	1,129
Okulumuzun fiziksel şartlarının yeterli olduğunu düşünüyorum	323	2,70	1,314
Sosyal imkânların ve faaliyetlerin eğitimle ilişkisi olduğunu düşünüyorum	326	3,15	1,349
Okulumuzda yeteri kadar sosyal etkinlik olduğunu düşünüyorum	331	2,26	1,283
Laboratuvarımızın yeterli olduğunu düşünüyorum	322	2,54	1,259
Muhasebe öğretim elemanlarının kendi alanlarında yeterli olduklarını düşünüyorum	326	3,56	1,232

Tablo 15b. Öğrencilerin Genel Değerlendirmeleri (Devam)

Muhasebe Programlarında verilen eğitimle ilgili olarak;	Sayı	Ortalama	Standart Sapma
Öğretim elemanlarının derslerde yardımcı araç ve gereçlerden yeterince faydalandıklarını düşünüyorum	329	3,36	1,145
Muhasebe Öğretim elemanlarının ders sırasında öğrencilerin derse katılımını sağladıklarını düşünüyorum	332	3,55	1,151
Muhasebe Öğretim elemanlarının derste konunun anlaşılması için yeterli örnekler sunduğunu düşünüyorum	330	3,72	1,101
Muhasebe Öğretim elemanlarının güncel gelişmeleri izleyerek öğrencilere aktardığını düşünüyorum	330	3,66	1,129
Derslerin işlenmesinde uygulamalara imkân veriliyor.	329	3,52	1,099
Derslerin işleniş biçiminin öğrencileri araştırmaya yönelttiğini düşünüyorum	330	3,46	1,105
Derslerin işlenişinde teknolojik gelişmelerin yeterince kullanıldığını düşünüyorum.	327	3,28	1,143
Sahip olduğum niteliklerin muhasebeci olmak için uygun olduğunu düşünüyorum.	323	3,23	1,136
Muhasebe programını kendi isteğimle tercih ettim.	331	3,44	1,314
Muhasebe programında öğretim görmeyi seviyorum	328	3,35	1,246
Muhasebe paket programlarının kullanımı için gerekli donanıma sahibim	325	3,06	1,186
Gelecekte meslek olarak ilk tercihim muhasebecilik olacaktır.	328	3,23	1,344
Muhasebe mesleği kendi tercihimdir	327	3,41	1,330
Muhasebe mesleğinin ilgi çekici olduğunu düşünüyorum	328	3,40	2,969
Muhasebe mesleğinin kişisel özelliklerime en uygun meslek olduğuna inanıyorum.	325	3,13	1,246
Muhasebe mesleğini tercih etmemin en önemli nedeni aile ve çevremin etkisidir.	329	2,95	1,341
Muhasebe mesleğinin bana yeterli bir sosyal statü ve prestij sağlayacağına inanıyorum	331	3,42	1,154
Muhasebe mesleğinin maddi anlamda kazançlı bir meslek olduğunu düşünüyorum	328	3,69	1,062
Muhasebe mesleğinin diğer kariyer seçeneklerine göre daha fazla iş güvencesi sağlayacağını düşünüyorum	332	3,56	1,098
Muhasebenin mesleki bilgi ve tecrübesine sahip olunması durumunda geniş iş olanakları olduğuna inanıyorum.	331	3,82	1,123

Tablo 15 incelendiğinde öğrencilerin, okulların fiziksel şartları, sosyal imkanları, kültürel etkinlikleri konusunda memnun olmadıkları ama akademik eğitiminden memnun oldukları görülmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin genel değerlendirme ile ilgili sorulara verdikleri cevapların özeti Tablo 16' da gösterilmiştir. Öğrencilerin %46'ının genel değerlendirme ile ilgili sorulara olumlu görüş bildirdikleri kısmen katıldıkları görülmektedir. %37' si genel değerlendirme ile ilgili görüşlere katıldıklarını bildirirken %9' u olumsuz görüş bildirmiştir.

Tablo 16. Ankete Katılan Öğrencilerin Genel Değerlendirme Sonuçları

	Sayı	**%**
Boş Bırakanlar	6	1,8
Kesinlikle katılmıyorum	5	1,5
Katılmıyorum	31	9,2
Kısmen katılıyorum	154	45,6
Katılıyorum	124	36,7
Kesinlikle katılıyorum	18	5,3
Toplam	338	100,0

Ayrıca ankete katılan öğrencilerin Mesleki Bilgi Kapsamı Dışındaki Genel Bilgi Eğitiminin Değerlendirilmesi ile ilgili görüşlerine ait özet sonuçlar da Tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17. Ankete Katılan Öğrencilerin Mesleki Bilgi Dışındaki Genel Eğitimi Değerlendirmeleri ile İlgili Sonuçlar

	Sayı	**%**
Boş Bırakanlar	1	0,3
Kesinlikle katılmıyorum	5	1,5
Katılmıyorum	47	13,9
Kısmen katılıyorum	129	38,2
Katılıyorum	129	38,2
Kesinlikle katılıyorum	27	8,0
Toplam	338	100,0

Tablo 17'ye göre ankete katılan öğrencilerin %38'i meslek yüksekokulları muhasebe programlarında verilen eğitimle, dünyadaki farklı kültürleri ve uluslararası gelişmeleri, tarihteki fikir ve olayların akışını ve insan davranışlarını anlayabildiği, sanat, edebiyat, bilim ile ilgili temel bilgileri edinebildiği konularında olumlu görüş bildirirken, %38' i de bu görüşlere kısmen katıldığını belirtmiştir.

Ayrıca meslek yüksekokulları muhasebe programlarında verilen organizasyon ve işbirliği ile ilgili eğitimin öğrencilerin mesleki kazanımlarına katkısı Ki-Kare Testi ile incelendiğinde elde edilen istatistiksel sonuçlar Tablo 18' de verilmiştir.

Tablo 18. Ki-Kare Test Sonuçları

	Değer	**sd**	**p**
Pearson Ki-Kare	77,399	16	,000

H_0: *Meslek yüksekokulları muhasebe programlarında verilen organizasyon ve işbirliği ile ilgili eğitimin öğrencilerin mesleki kazanımlarına katkısı yoktur.*

H_1: *Meslek yüksekokulları muhasebe programlarında verilen organizasyon ve işbirliği ile ilgili eğitimin öğrencilerin mesleki kazanımlarına katkısı vardır.*

Sonuçlara göre p = 0,000 < p=0,05 olduğundan ya da Pearson χ^2=77,399 > $\chi^2_{0.05,16}$=26,296 olduğundan Ho hipotezi reddedilir. Buna göre %5 anlam düzeyinde Meslek yüksekokulları muhasebe programlarında verilen organizasyon ve işletme bilgisi ile ilgili eğitimin öğrencilerin mesleki kazanımlarına katkısı olduğu hipotezi kabul edilir.

5. Sonuçlar ve Öneriler

Meslek yüksekokulları muhasebe programlarında öğrenim gören öğrencilere muhasebe eğitimi ile ilgili görüşlerini belirlemek üzere uygulanan anket sonuçlarından elde edilen bilgiler, öğrencilerin aldıkları eğitimin yeterliliği konusuna kısmen katıldıkları yönündedir. Öğrencilerden edinilen bilgilere göre muhasebe programları ders müfredatlarında değişiklik yapılması gereği ortaya çıkmaktadır.

Projenin öğretim elemanlarının görüşleri ile ilgili kısmında edinilen bilgilere göre meslek yüksekokulları muhasebe programlarında muhasebe dersi veren öğretim elemanları, programı tercih eden öğrencilerin profilinin muhasebe eğitimi için yeterli olmadığını, mesleki derslerde başarı düzeylerinin oldukça düşük olduğu yönünde görüş

bildirmişlerdir. Öğrenci ve elemanlarının muhasebe eğitimi ile ilgili görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde muhasebe programlarında verilen derslerle ilgili düzenlemelerin yapılması gereği kaçınılmazdır. Yapılacak düzenlemelerde Bologna Süreci' ne uyum da dikkate alınırsa mevcut ders planında zorunlu ders sayısı azaltılarak seçmeli ders sayısının arttırılması önerilebilir. Aşağıdaki tabloda önerilen ders bilgileri verilmiştir.

Tablo 19. Muhasebe programlarında dört yarıyıl boyunca verilebilecek bazı derslerin listesi

MUHASEBE PROGRAMI DERS PLANI

DERS TÜRÜ	DERSLER
ZORUNLU DERSLER	İşletme Bilgisi
	Matematik
	Temel Hukuk
	Genel Muhasebe-1
	Genel Muhasebe-2
	Maliyet Muhasebesi -1
	Maliyet Muhasebesi -2

DERS TÜRÜ	DERSLER
SEÇMELİ DERSLER	Mikro Ve Makro Ekonomi
	Atatürk İlkeleri Ve İnk. Tarihi
	Türk Dili
	Yabancı Dil
	Veri Tabanı Yönetimi
	Ticari Matematik
	İş Ve Sosyal Güvenlik Hukuku
	Dünya Tarihi
	Ticaret Hukuku
	Dış Ticaret İşlemleri
	Finansal Yönetim
	Bütçe Hazırlama Süreci
	Muhasebe Paket Programları
	Vergi Hukuku
	Şirketler Muhasebesi

DERS TÜRÜ	DERSLER
	Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi
	Muhasebe Denetimi
	Finansal Yatırım Araçları
	Vergi Sistemi
	Mali Tablolar
	Banka Muhasebesi
	İnşaat Muhasebesi
	Kamu Maliyesi
	İstatistik
SEÇMELİ DERSLER	E-Ticaret
	Ofis Programları
	İlk Yardım
	İşletme Yönetimi
	Araştırma Yöntem Ve Teknikleri
	Meslek Etiği
	İletişim
	Meslek Kanunu
	Çevre Koruma
	Bilgi Ve İletişim Teknolojisi
	Kalite Yönetim Sistemleri

Buna göre ders planlarında yapılacak düzenlemelerle birlikte katılımlı öğretim yöntemlerinin yaygınlaştırılması ve uygulamaya dönük yoğun bir programın yapılması muhasebe programlarında verilen muhasebe eğitiminin kalitesini arttıracak ve nitelikli öğrencilerin mezun olmasına katkıda bulunacaktır.

KAYNAKLAR

AAA, Resources on Change in Accounting Education, http://aaahq.org/aecc/index.htm

Albrecht, W.S. ve Sack, R. J. (2000), Accounting Education: Charting the Course Through a Perilous Future, American Accounting Association.

Bayazıtlı, E.,ve Çelik, O. (2004), "Muhasebe Eğitiminin Kalitesinin Artırılmasında İlk Adım: Yükseköğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitiminin Etkinliğinin Analizi", XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya.

Boyce, G. (2004). "Critical Accounting Education: Teaching and Learning Outside the Circle", Critical Perspective on Accounting, 15(4-5).

Boyd, D., Boyd, S. ve Boyd W. (2000). "Changes in Accounting Education: Improving Principles Content for Better Understanding" Journal of Education for Business, 76 (1).

Duangploy, O., ve Shelton, M. L. (2000). "Using a Systems Approach to Develop Lifelong Learning Skills in Accounting for Business Combinations." Journal of Education for Business, , 76(2).

Ehab K.A.M. ve Sherif H.L. (2003), "Accounting Knowledge and Skills and The Challenge of A Global Business Environment", Managerial Finance, Vol.: 29(7).

Gary L.S., Williams, D. ve Chironna J.F. (1990). "Revolution in Accounting Education," Management Accounting, Vol .72.

Hor, J. & Juchau, R. (2004). "International Accounting Curricula". Accounting Research Forum, University of Western Sydney.

IFAC, International Education Standards, http://www.ifac.org/Education/

IAAER (2002), Global Code of Ethics for Accounting Educators, http://www.iaaer.org.

Kalmış, H.ve Yılmaz, B. (2004), "Lisans Seviyesindeki Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu Ve Geliştirilmesi İçin Yapılması Gereken Geliştirmeler", XXII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya.

Köse, Y. ve Saban, M. (2005), "Global Muhasebe Eğitiminde Uluslararası Düzenlemeler ve Gelişmeler", XXIV. Türkiye Muhasebe Eğitim Sempozyumu, Muğla,

Steadman M.E. ve Green R.F. (1995), "Implementing Accounting Education Change", Managerial Auditing Journal, 10(3).

UNCTAD (2003), Revised Model Accounting Curriculum (MC), http://www.unctad.org/en/docs/c2isar21_en.pdf